

הלכות שקלים פרק ב' - תמלול

סיכום השיעור

סיכום פון שיעור – הלכות שקלים פרק ב

הקדמה צום פרק

פרק א האט געהאנדלט וועגן דער עיקר מצוה פון מחצית השקל – ווער איז מחויב, וואס עס איז. פרק ב לערנט דעם **סדר פון גביה** – וויאזוי מ'קאלעקט די געלט, וואו זי גייט, און דער גאנצער פראצעס פון תרומת הלשכה.

[דרשה:] אן שקלים איז נישטא קיין קרבנות. ווען דער ציבור איז קליין דארף מען גרעסערע נדבות – דער „אחד שנותן כנגד כולם." כאטש **העשיר לא ירבה והדל לא ימעט**, האט מען קיינמאל נישט אפגעזאגט עקסטערע געלט – „נעמט, נעמט, נעמט."

הלכה א – דער סדר פון קאלעקטן שקלים: די שולחנות און די תיבות

דער רמב"ם'ס ווערטער: **כיצד? כשהכניסו השולחנים... מניחין לפנייהם שתי תיבות, רחבה מלמטה ופיה צר מלמעלה כמין שופר... כדי שישליכו לתוכן ולא יהא אפשר ליקח מהן בנחת.**

פשוט: אין יעדע שטאט אין ארץ ישראל האבן די שולחנים (בענקערס/געלט-טוישערס) געשטעלט צוויי באקסן מיט א שמאלע עפענונג אויבן און ברייט אונטן (ווי א שופר), כדי מ'זאל קענען אריינארפן געלט אבער נישט ארויסנעמען.

חידושים:

1. **פארוואס צוויי תיבות?** דער רמב"ם ערקלערט: **אחת שמשליכין בה שקלים של שנה זו, והשניה... שקלי שנה שעברה** – פאר די וואס האבן נישט באצאלט פאריגע יאר. אפילו נאכ'ן קאלעקטן א גאנץ יאר, האט מען נעקסטע יאר נאך אלץ געדארפט א באזונדערע באקס פאר די „שלעפערס."

2. **דער חוב בלייבט – ראיא אז שקלים איז א ממון-חוב:** דאס וואס מ'קאלעקט שקלי שנה שעברה ווייזט אז דער חוב שקלים איז **נישט עבר זמנו בטל קרבנו** – עס איז א ממון-חוב וואס בלייבט שטיין. ווען מ'וואלט געזאגט אז יעדע יאר איז א באזונדערע מצוה, וואלט מען געמיינט אז די אלטע יאר איז אוועק. אבער דאס וואס מ'איז נאך גובה ווייזט אז **דער ענין איז אז עס זאל אלעמאל זיין** – דער איד איז א שותף אין די קרבנות פון גאנץ יאר, און אין חשבון אז ער וועט צאלן, האט מען שוין פאר אים מקריב געווען. ער בלייבט אבער מחויב אויסצוצאלן. (דאס ווערט געברענגט אלס ראיא צו א טעאריע פון דעם פריערדיגן שיעור.)

הלכה א (המשך) – די דרייצן שופרות אין בית המקדש

דער רמב"ם'ס ווערטער: **ובמקדש היו לפניו תמיד שלש עשרה תיבות... כמין שופר.** אויף יעדע תיבה איז געווען געשריבן פון דרויסן וואס איר צוועק איז.

פשוט: אין בית המקדש אליין זענען געווען 13 שופר-באקסן, יעדע פאר אן אנדער צוועק, מיט א שילד פון דרויסן כדי מ'זאל זיך נישט אויסמישן.

חידושים:

1. **וואס מיינט „תמיד"? אפשר מיינט „תמיד" א גאנץ יאר, נישט נאר ביי רגלים – ווייל א חלק פון די שופרות זענען נישט דווקא פאר שקלים. אנדערש, אפשר איז עס נאר ביי עולה לרגל ווען אידן זענען זיך צוזאמגעקומען.**

2. **די ערשטע צוויי שופרות – ווי אומעטום: (1) שקלים פון דעם יאר, (2) שקלים פון פאריגע יאר.**

3. **דריטע שופר – קינים (תורים ובני יונה):** פאר אלע וואס זענען מחויב צוויי פייגלעך (אחד עולה ואחד חטאת) – **זב, נזיר, מצורע, יולדת, נשבע שבועת העדות, טמא מקדש** – זעקס סארטן. א חלק זענען עולה ויורד קרבנות.

וויכטיגער חידוש וועגן דעם סדר פון קינים: דער נארמאלער סדר איז געווען אז מ'האט אריינגעלייגט **געלט אין דער פושקע, און די כהנים האבן מקריב געווען** – מ'האט נישט געדארפט פערזענליך קומען מיט די פייגלעך. ביי בהמות אבער איז מען אפשר יא געקומען (וועגן סמיכה). דאס ערקלערט פארוואס ס'איז דא א גאנצע מסכתא קינים – ווייל דער סדר איז געווען אנדערש ווי ביי בהמות.

4. **פערטע שופר – עולת העוף בלבד:** פאר א פרייוויליגע עולה פון א פויגל (נישט א חיוב-קרבן).

5. **פינפטע שופר – עצים למערכה:** פאר נדבות געלט פאר האלץ צום מזבח.

6. **זעקסטע שופר – לבונה:** פאר נדבות לבונה. ביי מנחות איז לבונה א חלק פון דעם קרבן וואס דער מקריב ברענגט – אבער דא רעדט מען פון א **באזונדערע נדבה פון לבונה**, וואס איז אן עקסטערע זאך וואס מ'קען מנדב זיין.

7. **זיבעטע שופר – זהב לכפורת:** נדבות גאלד פאר כלי הקודש – ווייל מ'האט אמאל געדארפט פארריכטן אדער איבערמאכן.

8. **אכטע שופר – מותר חטאת:** ווען איינער האט מקדיש געווען געלט פאר א חטאת, געקויפט א בהמה, און ס'איז געבליבן איבער – די איבריגע געלט האט א קדושה (ווייל ער האט מקדיש געווען דעם גאנצן סכום) און גייט אין דעם שופר.

9. **ניינטע שופר – מותר אשם:** דאס זעלבע ביי אשם (ספק-עבירה).

10. **צענטע שופר – מותר קיני זבים וזבות ויולדות:** ווען מ'האט מפריש געווען געלט פאר קינים און ס'איז איבערגעבליבן. דא רעדט מען פון איינער וואס האט **אליינס געקויפט** (נישט אריינגעלייגט אין דער דריטער פושקע), און ס'איז געווען ביליגער ווי ער האט געמיינט. אדער אפשר האט ער אוועקגעלייגט געלט במשך דעם יאר, און ביים קומען צו די פושקעס האט מען אים געזאגט דעם מארקעט-פרייז, און ער לייגט דעם חיוב-סכום אין איין פושקע און דעם מותר אין דער אנדערער.

11. **עלפטע שופר – מותר קרבנות נזיר.**

12. **צוועלפטע שופר – מותר אשם מצורע.**

13. **דרייצנטע שופר –** (נישט אויסדריקליך דיסקוטירט אין דעם חלק).

מותרות פון די שופרות – תנאי בית דין

דער רמב"ם'ס ווערטער: **ותנאי בית דין** אז מותרות פון די לעצטע זעקס תיבות גייען **לעולת בהמה**, און די עורות גייען לכהנים ווי אלע אנדערע עורות. די דריטע תיבה (קני זבין וזבות) ווערט חציון – האלב עולה, האלב חטאת. און **שבראו בביאת** – כולן עולת בהמה.

פשוט: א תנאי בית דין באשטימט אז איבעריגע געלט פון די לעצטע זעקס תיבות גייט פאר עולת בהמה. אויף יעדע פושקע איז געשטאנען פון דרויסן וואס דער צוועק איז, כדי מ'זאל זיך נישט אויסמישן.

חידושים:

1. **פארוואס דווקא עולת בהמה?** ווייל עולת בהמה איז די העכסטע מדרגה – קודש קדשים, אינגאנצן לגבוה, לשמים. מ'קען נישט נעמען געלט וואס איז געווען מנובד פאר א העכערע קדושה און עס אראפברענגען פאר עפעס

(ווערט שפעטער אויסגעלערנט). דאס איז א כלל'דיגער פרינציפ: אין יעדע "קאמפיין" בלייבט איבער שיריים, און מ'נוצט זיי פאר צוגעגעבענע צוועקן. דער יסוד הייבט זיך אן ביי די לוחות — "פסולת לך" — מ'טוט גוטע זאכן מיט די שיריים, אבער ס'איז נישט דער עיקר צורך.

4. **צוזאמענהאנג מיט גרייס פון כלל ישראל:** ווען כלל ישראל איז קליינער, בלייבט ווייניגער איבער פאר שירי הלשכה, ווייל מ'דארף אלעמאל צוויי תמידין א טאג (מינימום), אבער ס'איז ווייניגער נדבות.

שלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה

דער רמב"ם'ס ווערטער: שלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה: בראש חדש ניסן, ובראש חדש תשרי קודם יום טוב או אחריו, וקודם עצרת בחמשה עשר בו.

פשוט: דריי מאל א יאר נעמט מען ארויס פון די לשכה: ר"ח ניסן, אנפאנג תשרי (פאר אדער נאך ראש השנה), און 15 טעג פאר שבועות.

חידושים:

1. "קודם יום טוב או אחריו" — מ'טוט עס נישט אויף ראש השנה אליין (ווייל מ'טאר נישט אין יום טוב — מוקצה). "קודם" מיינט ערב ר"ה, "אחריו" מיינט מוצאי ר"ה (צום גדליה, וכדומה). ס'ווערט דיסקוטירט צי דאס מיינט ממש ר"ח תשרי אדער נאר בערך אנפאנג תשרי.

2. **אינטערעסאנטע צייט-חלוקה:** די חלוקה איז נישט גלייכמעסיג איבער'ן יאר — פסח און עצרת (שבועות) זענען זייער נאנט אין צייט (בלויז 7~ וואכן), בעת פון תשרי ביז ניסן איז א האלב יאר. דאס ווערט נישט אויפגעלייזט.

3. **15 טעג פאר יעדע יום טוב:** דער כלל איז 15 טעג פאר יעדע רגל.

סדר התרומה — וויאזוי מ'נעמט ארויס פון די קופות

דער תורם גייט אריין

דער רמב"ם'ס ווערטער: אחד נכנס לפנים מן הלשכה, והשומרים עומדים בחוץ.

פשוט: איינער גייט אריין אין די לשכה, און שומרים שטייען דרויסן.

חידוש: דער צוועק איז אז ווען מ'ברעכט אויף דעם חותם און עפנט די מפתחות, זאל קיינער נישט נוצן די געלעגנהייט צו גנב'ענען.

ממלא שלש קופות קטנות

דער רמב"ם'ס ווערטער: ממלא שלש קופות קטנות, כל קופה מהם מכילו שלש סאין, מאותן השלש קופות גדולות, ומציאן לחוץ כדי להסתפק מהם עד שיכלו. וחוזר וממלא את השלש קופות הקטנות מן השלש הגדולות פעם שניה קודם עצרת... ופעם שלישית בתשרי... ובראש חודש ניסן תורמין תרומה חדשה.

פשוט: דריי מאל א יאר (ניסן, שבועות, תשרי) נעמט מען ארויס פון די גרויסע קופות (ניין סאה יעדע) אין קליינע קופות (דריי סאה יעדע), און מ'נוצט זיי ביז זיי ווערן אויסגעליידיגט. אין ראש חודש ניסן הייבט מען אן מיט נייע תרומה.

חידושים:

1. **אויב ס'ענדיגט זיך פאר ניסן:** אויב די קופות גדולות ווערן אויסגעליידיגט פאר ראש חודש ניסן (למשל אינמיטן אדר), גייט מען צוריק און איז תורם משירי הלשכה — פון דעם געלט וואס איז געלייגט געווארן אין דער לשכה אבער נישט אין די דריי קופות גדולות. דער חשבון שטימט: דריי קופות גדולות מיט ניין סאה יעדע, דריי מאל דריי סאה ארויסגענומען — ס'ליידיגט זיך אויס אלע דריי קופות גדולות.

סימון פון די קופות קטנות — א' ב' ג'

נידעריגעס (ווי כהנים זאלן עסן). אבער עולת בהמה איז דער העכסטער, דערפאר קען מען אלעס ארויפהייבן צו דעם.

2. **דער תנאי בית דין איז נויטיג** ווייל דער מנדב האט אריינגעלייגט געלט פאר א ספעציפישן צוועק (למשל אשם, קן זב), און אן א תנאי בית דין וואלט מען נישט געקענט עס אויפנוצן פאר א אנדער קרבן. דער תנאי בית דין גיט די רשות צו שנה'ן דעם צוועק.

3. **נפקא מינה בנוגע עורות:** הגם אז ווען מ'וואלט געברענגט קני זבין זכות (עופות) וואלט נישט געווען קיין עור, אבער ווייל דער תנאי בית דין מאכט עס צו עולת בהמה, באקומט עס אלע דינים פון עולת בהמה — אויך דער דין אז דער עור גייט פאר די כהנים.

4. **די דריטע תיבה** (קני זבין זכות) ווערט צוגעטיילט האלב-האלב — ווייל יעדע קן איז צוויי עופות, איינס עולה און איינס חטאת, קומט אויס פערפעקט אז יעדער באקומט זיין חלק.

הלכה ב — שליחת שקלים למקדש, צירוף לזהב

דער רמב"ם'ס ווערטער: בכל מדינה ומדינה כשגוברין השקלים משלחין אותן ביד שלוחים למקדש. ויש להם לצרף אותו מדינור הזהב.

פשוט: ווען מ'זאמלט צוזאמען די שקלים אין יעדע מדינה, שיקט מען עס מיט שלוחים צום מקדש. זיי האבן רשות צו טוישן די פילע קליינע כסף-מטבעות פאר גאלדענע מטבעות כדי נישט צו שלעפן א שווערע לאסט.

חידושים:

1. **"יש להם"** מיינט מותר/רשות, נישט חיוב. אין רמב"ם'ס לשון מיינט "יש לו" קיינמאל נישט "זאל ער" (חיוב), נאר אלעמאל "מעג ער" / "יכול". דאס איז א כללי'דיגער יסוד אין לשון הרמב"ם.

2. **פארוואס טוישט מען?** כסף איז ביליגער ווי גאלד, אזוי אז א סך כסף-מטבעות קענען פארטוישט ווערן פאר א קלענערע, לייכטערע סומע אין גאלד. דאס איז פאראלעל צו מעשר שני — "וצרת הכסף בידך" — וואו די תורה אליין דערלויבט אויסצוטוישן כדי נישט צו שלעפן.

3. **קיין קדושת הגוף אויף שקלים:** שקלים האבן קדושת דמים (נישט קדושת הגוף), דערפאר קען מען זיי אויפטוישן אויף אנדערע מטבעות.

הלכה ג — לשכה, קופות, תרומת הלשכה און שירי הלשכה

דער רמב"ם'ס ווערטער: ומניחין אותו בלשכה אחת מלשכות שבמקדש, וסוגרין דלתותיה במפתחות ותותמין עליה חותמות. דערנאך: ממלאין מכל השקלים שנתקבצו שם שלש קופות גדולות, שיעור כל קופה כדי שתכיל תשע סאין. דאס וואס איז אין די קופות הייסט תרומת הלשכה, און דאס וואס בלייבט איבער אינדרויסן פון די קופות הייסט שירי הלשכה.

פשוט: אלע שקלים ווערן אריינגעלייגט אין א באזונדערע לשכה, פארשלאסן מיט שליסלען און חותמות. פון דארטן פילט מען אן דריי גרויסע קופות (יעדע האלט 9 סאין). דאס אין די קופות = תרומת הלשכה; דאס איבעריגע = שירי הלשכה.

חידושים:

1. **חותמות:** דער חותם איז ווי א וואקס-זיגל (אזוי ווי א חותם פון א בריוו) — אויב מ'ברעכט עס אויף, וועט מען זען אז עמיצער האט געעפנט. אין מסכת שקלים (לעצטער פרק) איז דא אסאך חותמות, אפילו ממונים איבער חותמות.

2. **פארוואס דווקא 9 סאין?** ס'ווערט געפרעגט אבער נישט באענטפערט פארוואס חז"ל האבן באשטימט דעם פונקטליכן שיעור. ס'ווערט צוגעגליכן צו באנק-פראקטיק — אז מ'דארף האבן א פעסטן שיעור.

3. **תרומת הלשכה vs. שירי הלשכה** — **דער יסוד:** תרומת הלשכה (דאס אין די קופות) איז גענוג פאר א גאנץ יאר קרבנות — דאס איז דער עיקר צורך. שירי הלשכה (דאס איבעריגע) ווערט גענוצט פאר אנדערע זאכן

איז יעדע תרומה פון יעדן אידן.

הלכה ד — כוונת התורם: אויף אלע שקלים

דער רמב"ם'ס ווערטער: כשיהא תורם... מתכוין לתרום על הגבוי שיש בלשכה, ועל מה שביד הגבאים שעדיין לא הגיעו ללשכה, ועל עתידי גבייה — כדי שיהיו אלו השקלים שהוציא להסתפק מהם כפרה על כל ישראל, כאילו הגיעו כל שקלים ללשכה ונתרמה מהם תרומה זו.

פשוט: דער תורם האט בכוונה אז ער איז תורם נישט נאר אויף וואס ליגט פיזיש אין דער לשכה, נאר אויך אויף וואס איז שוין ביי גבאים אין אנדערע שטעט, און אפילו אויף וואס מ'וועט ערשט אין צוקונפט אייננעמען — כדי אז די קרבנות זאלן זיין א כפרה אויף כלל ישראל.

חידוש: דאס פארענטפערט פארוואס מ'נעמט פאר א גאנץ יאר — מ'האט א פושקע פון פארעריגע שקלים ווייל מ'האט אין זין "לעתידי ליגבות" — שקלים וואס וועלן ערשט קומען. דורך דער כוונה ווערט עס כאילו אלע שקלים זענען שוין דא.

הלכה ה — דינים פון דעם תורם'ס קליידונג און פארהאלטן

דער רמב"ם'ס ווערטער: כשיכנס התורם לתרום, לא יכנס בבגד שאפשר להחביא בו כסף, ולא במנעל ולא בסנדל, ולא בתפילין ולא בקמיע — שמא יחשדו אותו העם ויאמרו החביא ממון הלשכה תחתיו כשתרם. מדברים היו עמו משעה שיכנס עד שעה שיצא, כדי שלא יתן לתוך פיו. אף על פי שנוזהרים כל כך — עני, או מי שהוא נבהל להון — לא יתרום, מפני החשד, שנאמר "והייתם נקיים מה' ומישראל".

פשוט: דער תורם טאר נישט אריינגיין מיט קליידער/שיך/תפילין/קמיע וואו מ'קען באהאלטן געלט, כדי צו פארמיידן חשד. מ'האט מיט אים גערעדט כסדר בעת ער איז געווען אינעווייניג, כדי ער זאל נישט קענען לייגן געלט אין מויל. און טראץ אלע זהירות'ן — אן ארימאן אדער איינער וואס איז נבהל להון (דעספערעט פאר געלט / קארג) זאל נישט זיין דער תורם, צוליב חשד.

חידושים:

1. **תפילין זענען געווען ווייך:** פון דעם וואס מ'האט זיך געזארגט אז מ'קען באהאלטן מטבעות אונטער תפילין, זעט מען אז תפילין פלעגן זיין ווייך — נישט אזא הארטע באקס ווי אונזערע היינטיגע תפילין. ביי אונזערע תפילין וואלט עס נישט געווען פראקטיש צו באהאלטן מטבעות דערונטער.

2. **פארוואס נאר דער תורם? — א פראגע אויף דער גאנצער סיסטעם:** פארוואס זארגט מען זיך אזוי שטארק דווקא פאר דעם איין מענטש וואס גייט אריין אין דער לשכה? אלע גבאים קענען פונקט אזוי גנב'ענען, די לענדלער וואס ברענגען די צוגעמאכטע קופות קענען גנב'ענען, און ביי דער צווייטער לשכה וואו מ'קויפט קרבנות קען מען אויך גנב'ענען!

תירוץ: עס האט צו טון מיט דער פסיכאלאגיע פון מענטשן. נארישע מענטשן וואס וועלן אייביג חושד זיין, ווייסן נישט די דיינעמיקס פון געלט. זיי טרעפן זיך איין קרבן — דער מענטש וואס איז באקאנט אלס דער תורם, וואס שטייט ביי די גרויסע פילס געלט. דאס איז דער "וויזשועל" — מענטשן זענען דעם וואס שטייט ביי די גרויסע סומעס. אין פראקטיק האט דער סוחר בהמות אסאך מער אפארטוניטיס צו גנב'ענען, ווייל ער האט נישט די גאנצע ריטשועל פון אויפזיכט, אבער ער שטייט נישט ביי דער דראמאטישער סצענע. דאס איז א פראקטישער חילוק צווישן ריעלע ריזיקע און פערסעפשאן.

3. **צוויי סיבות פאר פסילה — עני און נבהל להון:** דער רמב"ם ברענגט צוויי סוגים מענטשן וואס טאר נישט תורם זיין: (א) אן עני — ער איז ארים און האט א מאטיוו צו גנב'ענען פון נויט, (ב) **נבהל להון** — איינער וואס איז דעספערעט פאר געלט, אדער קארג, האט לייב געלט. ביידע סיבות שאפן חשד, אפילו אויב דער מענטש איז ערליך.

דער רמב"ם'ס ווערטער: שלש קופות הקטנות שהיה תורם בהן... כתוב עליהן א' ב' ג', כדי שיתפקו מן הראשונה... ואחר כך מן השניה... ואחר כך מן השלישית.

פשוט: אויף די קליינע קופות שטייט אויפגעצייכנט א' ב' ג' כדי מ'זאל נוצן זיי מיט א סדר — ערשט די ערשטע, דאן די צווייטע, דאן די דריטע.

חידוש: מחלוקת אין משנה — תנא קמא זאגט אלף בית גימל (לשון הקודש), רבי ישמעאל זאגט בלשון יווני — אלפא ביתא גמלא. דער רמב"ם פסק'נט ווי תנא קמא.

סדר הארויסנעמען פון די קופות גדולות — מיט מטפחת

דער רמב"ם'ס ווערטער: תורם ראשונה עם הקופה האחת הגדולה, ומכפה אותה הגדולה במטפחת... והשניה מן הגדולה השניה ומכפה אותה... והשלישית מן הגדולה השלישית ואינו מכפה אותה, כדי שיהא ניכר שבה נתנו קרש ובעשיהם.

פשוט: ביים ערשטן מאל (ניסן): מ'נעמט פון קופה גדולה #1, דעקט זי צו מיט א מטפחת; דאן פון #2, דעקט צו; פון #3 לאזט מען אפן — אלס סימן אז פון דארט האט מען לעצט גענומען. ביים צווייטן מאל (שבועות) גייט מען אין פארקערטע סדר: מ'נעמט ערשט פון #3 (וואס איז אפן), דעקט זי צו, דאן פון #1, דעקט צו, דאן פון #2 לאזט אפן. ביים דריטן מאל (תשרי) נעמט מען פון #2 (וואס איז אפן), אא"וו. ס'קומט אויס אז מ'נעמט ארויס פון אלע דריי גדולות, מכל אחת ואחת.

חידושים:

1. **יעדע קופה איז איינמאל "ערשטע":** יעדע קופה גדולה איז זוכה צו זיין די ערשטע וואס מ'נעמט פון איר איינמאל אין יאר. דאס איז א ענין פון כבוד — קיין קופה זאל נישט שטענדיג זיין "לעצטע".

2. **מחלוקת רמב"ם און ר' עובדיה מברטנורא:** ס'איז דא א מחלוקת פונקטליך וויאזוי דער סדר פון צודעקן גייט, אבער דער עיקר פרינציפ איז דער זעלבער.

3. **פארוואס נישט אויסליידיגן איין קופה גאנץ?** ווייל די מחצית השקל איז אן ענין פון אחדות — מ'ויל אז אלע אידן פון אלע ערטער זאלן זיין רעפרעזענטירט אין יעדע תרומה.

הלכה ג — לשם וועמען איז יעדע תרומה

דער רמב"ם'ס ווערטער: תורמין את הראשונה לשם ארץ ישראל, והשניה לשם הכרכים המוקפין לה ולשם כל ישראל, והשלישית לשם בבל ולשם מדי ולשם המדינות הרחוקות ולשם שאר כל ישראל.

פשוט: יעדע פון די דריי תרומות איז געווינדעט לשם א באזונדערע גרופע: (1) ארץ ישראל, (2) די נאנטע כרכים + כלל ישראל, (3) בבל, מדי, ווייטע מדינות + כלל ישראל.

חידושים:

1. **פארוואס דריי תרומות בכלל?** דער טעם איז פראקטיש: אידן פון ארץ ישראל ברענגען זייערע שקלים ביז ניסן; פון נאנטע כרכים ביז שבועות; פון ווייטע מדינות ביז סוכות. דעריבער האט מען דריי תקופות.

2. **אבער למעשה איז אלעס פארמישט:** אין פראקטיק ליגט אין אלע דריי קופות גדולות געלט פון אלע אידן — ס'איז נישט אזוי אז קופה #1 האט נאר ארץ ישראל'דיגע שקלים. אויב אכציג פראצענט אידן וואוינען אין ארץ ישראל, ווערן אלע דריי קופות אנגעפילט פון ארץ ישראל'דיגע שקלים. אויך פון ווייטע פלעצער ברענגט מען זהב (נישט שקלים).

3. **דער ענין איז כבוד, נישט פראקטיק:** ס'איז א זכר — מ'ווייזט אז יעדער איד, אפילו פון די ווייטנס, האט א ספעציעלע תרומה פאר אים, אז מ'ברענגט קרבנות פאר אים. ס'איז אן ענין פון כבודם.

4. **ריטשועל צורה ווי אלעס אין עבודה:** מ'לאזט עס נישט רענדאם — ס'האט א צורה, א סדר, ווי אלעס אין עבודת בית המקדש. אבער אמת'דיג

משנה'ס לשון — "שמא יעני... שמא יעשיר": די משנה ברענגט: אויב ער ווערט ארעם, וועט מען זאגן ער איז באשטראפט געווארן פאר גנבה פון דער לשכה; אויב ער ווערט רייך, וועט מען זאגן ער האט זיך בארייכערט פון לשכה-געלט. אזוי אדער אזוי וועט מען רעדן — דעריבער מוז מען פארמיידן יעדן חשד.

מ'קען פרעגן: ווער האט זיי געבעטן זיין משוגעים און טראכטן אזעלכע פאני חשבונות? אבער "והייתם נקיים" לערנט אונז אז דאס איז דער מענטש'ס אחריות — צו פארמיידן אפילו דעם אנשיין פון עוולה.

4. **"והייתם נקיים מה' ומישראל"** — דער מקור און זיין דרשה: דער פסוק שטאמט פון בני גד ובני ראובן (במדבר לב:כב). דער פשוט פון פסוק דארט איז אז בני גד ובני ראובן האבן צוגעזאגט סיי פאר'ן אייבערשטן (א שבועה/תנאי) און סיי פאר כלל ישראל — אז אידן זאלן נישט האבן קיין טענות אויף זיי.

אבער די **דרשה** פון דער גמרא לערנט ברייטער: אפילו ווען דער אייבערשטער האט נישט קיין טענות (מ'איז נישט עובר), אבער אידן האבן סתם טענות — אפילו נישט גערעכטע טענות — דארף מען מאכן זיכער אז מ'זאל ריין זיין. דאס הייסט, דער חיוב פון "והייתם נקיים" גייט ווייטער ווי דער פשוט — מ'דארף זיך אפהיטן אפילו פון אומגערעכטעפערטיגטן חשד.

תמלול מלא

פרק ב: סדר התיבות והתרומות — וויאזוי מ'קאלעקט די שקלים

הקדמה: פון מצוות שקלים צו סדר הגביה

אונז לערנען יעצט די צווייטע פרק פון הלכות שקלים. סאו די פריערדיגע פרק האבן מיר אונז געלערנט וועגן די עיקר מצוה פון מחצית השקל, ווער איז מחויב און וואס א מחצית השקל איז. דא גייען מיר אונז לערנען די סדר פון וויאזוי מ'איז עס גובה און וואו די געלט גייט און אזוי ווייטער.

דרשה: די חשיבות פון די בעלי השקל

און פאר אונז גייען ווייטער ווילן אונז משבח זיין די בעל השקל, די וואס געבן די שקלים. יא, אויב ס'איז נישטא קיין שקלים איז נישטא קיין... יא, ס'איז נישטא קיין קמח, ס'איז נישטא קיין תורה, ס'איז נישטא קיין שקלים איז נישטא קיין קרבנות. יא, און אזוי ווי מיר האבן געלערנט, אז ווען ס'איז דא א קליינע ציבור כלל ישראל וואס שטיצט עפעס, דארף מען געבן גרעסערע געלטער. דארף מען געבן דעם אחד שנותן כנגד כולם, אונזער חשוב'ער יהודי, דער מחזיק השיעור. רבי יואל הלוי זאל די זכות התורה מגין זיין אז ער זאל קענען ווייטער געבן אלץ פעמים ככה פאר תורה און פאר חסד. זייער געדענט.

ס'איז טאקע אויך א גרויסע ענין אז יעדער איינער זאל געבן. אמת, מ'לאזט. ווייל העשיר לא ירבה והדל לא ימעט. מ'לאזט. אפילו דער העשיר לא ירבה, אויב יעדער איינער געבט מער, האבן מיר דאך גערעדט. סאו, ס'איז נישט קיין פראבלעם. נאך קיינמאל נישט געזאגט, אפילו דאס וואס איז נישט מחויב, שטייט בפירוש, מען נעמט. ס'איז נישט דא קיין שום הלכה ווי מען נעמט נישט געלט, למעשה. נעמט, נעמט, נעמט. שיין, זאגט דער רמב"ם אזוי. יא.

הלכה א: די שולחנות און די תיבות אין יעדע מדינה

כיצד כונסין השולחניים, וויאזוי די בענקערס, די מענטשן וואס זענען ביזי מיט די טוישן די געלט, העלפן דעם עולם געבן די מחצית השקל, וויאזוי קאלעקטן זיי די געלט? ס'איז דא א געוויסע צורה וויאזוי מען טוט עס. ס'איז נישט אזוי ווי יעדער איינער זאל דעסיידן, נאר אזוי ווי אסאך הלכות ביי הקדש האט זייער קלארע הלכות.

און איך מיין אסאך פון די הלכות איז אלץ, כדי ס'זאל טאקע זיין סעיף, קיינער זאל נישט גאנדערן דערפון. און די צווייטע זאך, קיינער זאל נישט קיינעם חושד זיין. איך מיין דאס איז זייער אסאך פון די הלכות, אז קיינער זאל נישט חושד זיין יענעם. אבער ביי די ענט שטייט דארט בפירוש.

וויאזוי טוט מען עס? די פראקטישע וועג פון קאלעקטן די געלט. **כאשר הכניסו השולחניים ובסרות שקלים בכל מדינה ומדינה.** מ'האט דאך געלערנט אז אין אלע לענדער, אין אלע שטעט פון ארץ ישראל קאלעקט מען די געלט. נישט נאר ארץ ישראל, נאר ארץ ישראל. אבער איך ווייס נישט צו די שולחנים גייען ארויס. איך מיין אז אין מדינה ומדינה זיצט מען שולחניים.

און די מענטשן פון דרויסן פון ארץ ישראל דארפן שיקן, זיי זאלן נעמען א שליח וואס זאל פארן צו די נאנטסטע מדינה און געבן.

די צורה פון די תיבות

אקעי, איז אזוי, **מניחין לפנייהם שתי תיבות**, מען שטעלט אראפ צוויי קעסטלעך אין פראנט פון יעדע פון די שולחנות, **והתיבות** האט א סערטן וועג וויאזוי ס'איז, **רחבה מלמטה ופיה צר מלמעלה**, אזוי ווי א פושקע וואס האט א שמאלע אריינגאנג, אזא טרייענגל'דיגע באקס, **כמין שופר**, אזוי ווי א שופר וואס הייבט זיך אן ברייט, איך מיין, ס'הייבט זיך אן שמאל און ענדיגט זיך ברייט.

פארוואס איז די סדר, פארוואס איז עס אזוי פראקטיש אז ס'זאל האבן א שמאלע אריינגאנג און א ברייטע אונטן? **כדי שישליכו לתוכן ולא אפשר ליקח מהן בנחת**, אז ס'האט זייער א שמאלע, דו קענסט נישט אריינלייגן דיין פינגער, דו קענסט אריינלייגן געלט, און ארויסנעמען דארף מען קענען צוברעכן די באקס, אדער די באקס האט עפעס א שלאס, מ'דארף קענען פון אונטן ארויסנעמען די געלט ווען ס'קומט אן צו די מחוסר חפצו, אבער דאס איז אן ענין פון סעיפטי, אז קיינער זאל נישט ארויסנעמען קיין געלט. ער זאגט אז א מענטש וועט קענען גרינג ארויסנעמען, איינער וועט קומען כביכול געבן, און ער וועט למעשה נעמען. ס'דארף זיין אז דאס גייט בעיקר אריין.

פארוואס צוויי תיבות?

זאגט דער רמב"ם, **ולמה עושין שתי תיבות?** פארוואס האט יעדער שולחן איר צוויי אזעלכע באקסעלעך? וואס איז נישט גענוג איינס? זאגט דער רמב"ם, **אחת שמשליכין בה שקלים של שנה זו**, אין איינס לייגט מען אריין די שקלים פון די יאר, **והשניה**, די צווייטע איז געמאכט געווארן פאר די שלעפערס, **שמניחין בה שקלי שנה שעברה**, **שגובין ממין שלא שקל בשנה שעברה**, איינער וואס האט נישט געגעבן פאר יאר, בעט מען נאכאמאל, יעצט לייגט מען אריין אין די ספעשל באקס.

שפעטער גייען מיר אונז זען פארוואס איז דא א ספעשל באקס, ווייל די וועג וויאזוי מ'נעמט ארויס די געלט פאר קרבנות האט אויך זייער ספעציפיקע הלכות. אבער די אינטערעסאנטע זאך איז אז מ'זעט דא אז אפילו נאכ'ן קאלעקטן און בעטן און אפילו ממשיך זיין, האט נאך אלץ געדארפט נעקסטע יאר א פרישע באקס פאר אלע וואס מ'האט נישט מצליח געווען ארויסצושלעפן פון זיי.

חידוש: דער חוב פון שקלים בלייבט שטיין

אבער מ'זעט נאך עפעס, אז דער חוב איז אזוי ווי א חוב ממון, און ס'איז נישט קיין זאך וואס עבר זמנו בטל קרבנו. ווייל דו האסט געזאגט בכל שנה ושנה, וואלסטו געזאגט אז ס'איז אן ענין וואס איז תלוי אין די שנה, און א נייע יאר האסטו א נייע מצוה, אבער דו ביסט נאך געבליבן מיט אן אלטע חוב.

אפשר איז דאך א שטיקל ראייה צו מיין טעאריע פון נעכטן, אז ס'איז מער אזוי ווי א זאך אז ס'זאל אלעמאל זיין. סאו יעדער איד איז מחויב א האלבע

רביעית, חמישית, יש בה עולת העוף בלבד. אן עולה איז דא איינער וואס האט געלט ברענגט א בהמה, און איינער וואס האט נישט געלט ברענגט א עולת העוף. יא, אבער דאס איז נישט דא קיין חלק, דאס איז נאר ביי די יולדת'ע זאך, נאר דאס איז א געווענליכע עולה וואס איינער ברענגט ווייל ער וויל ברענגען א קרבן עולה. **משליך דמיה לתיבה זו.**

חמישית — עצים למערכה

חמישית, מי שהתנדב מעות לקנות בהם עצים למערכה, מ'האט געדארפט אייביג האלץ צו הייצן, צו מאכן די פייערס אויף די מזבח. ווער ס'האט געברענגט געלט, נישט געלט פאר עצים, האט ער דארט אריינגעלייגט געלט. ער ברענגט דא פון אונטן אין די הערה אז מ'דארף קוקן שפעטער אין כלי המקדש. ס'זעט אויס אז די נארמאלע סדר פון קינים איז יא געווען אז מ'האט געלייגט געלט, און די כהנים האבן שוין מקריב געווען בזכות פאר די וואס ברענגען געלט. מ'האט געקענט אליינס ברענגען, אבער ס'זעט אויס אז די נארמאלע סדר איז דאס געווען.

ששית — לבונה

אקעי, **ששית, למי שהתנדב מעות ללבונה,** מיט קרבנות איז מדוקים אין לבונה. איז געווען א פושקע פון לבונה. אבער סתם אזוי? אפשר סתם מ'קען מנדב זיין לבונה. ס'איז אן עקסטרע זאך. מ'דארף לערנען די אלע זאכן אין הלכות קדשים, ס'קומט נישט דערין ביז די קרבן אין סיי די זמנים. מיט אסאך מנחות איז מדוקים אין לבונה. יא, אבער דאס דארף מען ברענגען ווער ס'ברענגט די מנחה. לבונה איז עפעס א נייע זאך, מ'קען מנדב זיין לבונה. אזוי מיינט ער.

שביעית — זהב לכפורת

אקעי. **שביעית, למי שהתנדב זהב לכפורת.** ווער ס'האט מנדב געווען זהב לכפורת פאר די קדשי קדשים? ער וויל געבן גאלד. ווייל מ'האט געדארפט אמאל משפט זיין, מ'האט געדארפט אמאל איבערמאכן וכדומה, ס'זאל זיין גאלד. אקעי.

שמינית — מותר חטאת

שמינית, למותר חטאת. וואס הייסט? כגון שהפריש מעות לחטאת. א מענטש האט געדארפט ברענגען א קרבן חטאת, און ער הייבט אן אוועקלייגן געלט פאר דעם, און ער האט געקויפט א בהמה. ס'שטעלט זיך ארויס אז ס'האט נישט געקאסט די גאנצע אמאונט, אבער היות ער האט שוין מקדיש געווען די אלע געלט, **והותר מן המעוה,** איבערגעבליבן פון די געלט, דארף ער... די איבריגע געלט האט אויך עפעס א קדושה, ווייל ער האט מקדיש געווען די גאנצע געלט. איז הגם ער קומט אין בית המקדש און ברענגט דאס, אבער די איבריגע געלט זאל ער אריינלייגן אין די קופה, און באלד וועט מען זען וואס מ'טוט.

תשיעית — מותר אשם

תשיעית, איז די ענליכע זאך ווען א מענטש ברענגט אן אשם פאר א... ווען ער האט געטון אן עבירה בספק, ער האט געטון א ספק עבירה, וואס דעמאלטס ברענגט ער אן אשם, און ער האט איבריג.

עשירית — מותר קיני זבים וזבות ויולדות

עשירית, אויב איינער ברענגט **זבים וזבות,** ווי אלעס דארף מען ברענגען א קן מיט פייגלעך, און אויב זיי האבן מפריש געווען געלט פאר די קינים און ס'איז געבליבן עקסטער, איז דאס איז די פושקע.

דיסקוסיע: וויאזוי ארבעט דער סדר פון מותר קינים?

דא רעדט מען פון איינער וואס האט נישט געלייגט זיין געלט אין די דריטע פושקע, נאר ער האט אליינס געקויפט, און ס'איז געווען ביליגער ווי ער האט געמיינט, רייט? ווייל ער גייט אריין אין די געלט און... ער לייגט אויס, ניין? אבער עס קען אויך זיין אז ער האט אוועקגעלייגט געלט במשך יאר. יעצט קומט ער צו די פושקעס, און ביי די פושקעס זאגט מען אים וויפיל ס'איז יעצט די מארקעט, וויפיל ס'קאסט. לייגט ער אריין דא די אמאונט, און דא די אמאונט, ניין? קען זיין. נישט זיכער.

שקל א יאר, אבער ס'קען זיין אז דער ענין איז אז א גאנץ יאר האט מען גענומען אויך שקלים פאר זיינעטוועגן אויך. ער האט געהאט א זכות אין די קרבנות, און אין חשבון אז ער וועט זיכער צאלן פאר די נעקסטע יאר. יא, איך האב נישט עפעס אז מ'האט געבארגט, מער אז מ'מאכט אז מ'איז מקניב פאר אים, עס שטייט באלד, אבער ער איז נאך אלץ מחויב עס צו אויסצאלן, ווייל ער איז געווען א שותף אין די גאנצע יאר.

הלכה ב: די דרייצן שופרות אין בית המקדש

זאגט דער רמב"ם, דאס איז געווען ביי די אלע טישלעך במשך די אלע שטעט אין ארץ ישראל, וואס איז געווען שתי תיבות. וויאזוי האט אויסגעקוקט אין די מקדש אליין? מקדש אין ירושלים, דארטן האט מען בעיקר קאלעקטעד די געלט. **היו לפניו תמיד שלש עשרה תיבות.** ס'איז געווען דארטן דרייצן אזעלכע באקסעלעך. און יעדער איינער האט געהאט די דין אז ס'איז געווען **כמין שופר,** מ'זאל נישט קענען ארויסנעמען.

וואס מיינט "תמיד"?

ער זאגט אז אפשר תמיד מיינט א גאנץ יאר אויכעט, ווייל מ'וועט דאך זען א חלק פון די שופר וואס איז נישט דווקא פאר די שקלים. איך טראכט, אפשר וועט אלעס ביי א זמן עולה רגל זיין, די צייטן ווען אידן זענען זיך צוזאמגעקומען קיין ארץ ישראל. תמיד? אינטערעסאנט. קען זיין אז דאס מיינט תמיד? יא.

די דרייצן שופרות — איינס נאך דעם אנדערן

און וואס איז דאס? וואס איז די אלע דרייצן שופר'ס? יעדע איינס איז געווען א שופר. זאגט דער רמב"ם אזוי:

ראשונה איז געווען **לשקלי השנה זו,** און **שניה** איז געווען אזוי ווי איבעראל איז געווען די ערשטע צוויי, **שניה לשקלי השנה שעברה.**

און וואס נאך? דא גייט מען אויסרעכענען נאך פארשידענע סארטן חיובים וואו מענטשן ווילן געבן געלט פאר געוויסע קרבנות.

שלישית — קינים (תורים ובני יונה)

שלישית, די דריטע איז, **לכל מי שיש עליו קרבן שתי תורים או שני בני יונה, אחד עולה ואחד חטאת.** ס'איז דא פארשידענע סארטן קרבנות. איך מיין, יולדות, איך געדענק נישט אויפ'ן פלאץ וועלכע נאך... א זב, נזיר, א מצורע און א יולדת, און א נשבע שבועת עדות לשקר, דאס הייסט א קרבן עולה ויורד, און א טמא מקדש וקדשו. ס'איז דא זעקס, ער ברענגט זעקס. א חלק פון זיי זענען עולה ויורד, און א חלק פון זיי איז דאך התחלה אזוי די חיוב. איין פייגלעך, איין תור, אדער איין יונה. עקשלי, אלע זענען עולה און איינס לחטאת. איז אלע וואס האבן געהאט די חיובים האבן אריינגעלייגט אין די באקסעלעך.

חידוש: דער סדר פון קינים — געלט אריינלייגן, נישט פייגלעך ברענגען

איך פארשטיי, ס'איז נישט געווען די סדר אז מ'איז עקשלי געקומען אין בית המקדש מיט די פייגלעך, און מ'דארף נישט זיין סמוך ידיו עליו, מ'דארף נישט זיין דארט ווען מ'ברענגט זיין קרבן. ניין, איך מיין אז קינים, ס'איז דא א גאנצע מסכתא קינים וועגן די הלכות. ס'זעט אויס אז, נאכאמאל, ביסט נישט געווען א גרויסער פראדזשעקט, מ'האט נישט געקענט קומען, מ'האט נאך געדארפט פראווען זיין עבודת ה' מיט קרבנות, איז געווען א סדר, ביסט זיך מחיה, האסט אריינגעלייגט א געלט אין פושקע, און די כהנים האבן מיר שוין געמאכט.

אפשר ווען מ'האט געברענגט א בהמה איז מען יא געקומען, און טאקע וועגן דעם איז דא סמיכה, און די ביידע זאכן רעדן פון דווקא עופות. קען זיין. אבער אפשר רוב חיובים זענען געווען אזוי.

אקעי. ס'איז דאך אויך דא די עסן צוזאמען מיט די כהנים, די חלק פון וואס מ'עסט צוזאמען מיט די כהנים. ביי די חטאות איז נאר ביי תודה. אה, אקעי. יא. א איד עסט נישט. אקעי.

רביעית — עולת העוף בלבד

יעצט גייט ווייטער די סדר פון וויאזוי קאלעקט מען די געלט און וויאזוי מען שיקט עס. **בכל מדינה ומדינה, כשגוברין השקלים**, ווען מען נעמט צוזאמען די שקלים, **משלחין אותן ביד שלוחים למקדש**. שיקט מען עס, מען נעמט שלוחים און מען שיקט זיי צום מקדש.

זאגט דער רמב"ם, **ויש להם**, זיי האבן רשות. **לצרף אותו מדינור הזהב**, צו טוישן, יעצט האט ער א ריזיגע פושקע מיט א באנטש קליינע מטבעות, קען ער נעמען די אלע... פון כסף, פרייסער פון היינט. כסף איז אסאך געווענליך ביליגער ווי גאלד, און אונז ווילן נישט מחייב זיין די... אזוי ווי מיר זעען אויך ביי מעשר שני, **וירחבה ממחיה הדרך**, ס'איז זייער שווער ארויפצושלעפן, **וצרת בידך**. יא, דארטן שטייט עס אויף בהמות וכו', אבער אויב ער האט אסאך מטבעות, קען ער נעמען די אסאך מטבעות פון כסף און עס אויפטון. פאר די נר זהב, און ער זאל נישט דארפן שלעפן אזא שווערע לאסט.

דיסקוסיע: די משמעות פון "יש להם"

Speaker 1: "יש" מיינט ער האט די רשות, יא?

Speaker 2: יא, ס'איז נישט מיינען אז מ'זאגט ברענגען, אז ס'באקומט א קדושת הגוף אויף די שקל. ס'ארבעט נישט אזוי דא. שקל האט א קדושת דמים, מ'קען עס אויפטוישן אויף אנדערע שקלים. זיי האבן געזען די לשון "יש להם". "יש לו" מיינט מותר, בעיסקלי. ס'איז א וועג פון זאגן מותר.

אסאך מאל "יש לו" איז "זאל ער", יא? קיינמאל נישט. אין די רמב"ם, "יש לו" מיינט קיינמאל נישט "זאל ער". אלעמאל אין די אנדערע לשונות. איך געדענק, ביז יעצט האט מען געזען אפאר מאל. "יש" מיינט "יכול". אפשר איז עס א לשון, אין די משנה שטייט אמאל "יש להם"... ניין. "כל ישראל יש להם חלק", איך ווייס נישט. ניין. "יש להם" מיינט ער מעג.

הלכה ד — לשכה, קופות, תרומת הלשכה און שירי הלשכה

זאגט דער רמב"ם ווייטער: **והכל**, וואס געשעט נאכדעם? די אלע געלט קומט אן צו די בית המקדש, **ומניחין אותו בלשכה אחת מלשכות שבהמקדש**. מ'לייגט עס אין איינע פון די אפיסעס פון די לשכות פון די בית המקדש, וואס דאס איז מיוחד די לשכה פון די געלט. **וסוגרין דלתותיה במפתחות**, מ'שפארט צו די טירן פון די לשכה מיט שליסלעך, **וחותמין עליה חותמות**, און מען לייגט אויף דעם ארויף א זיגל אז ס'איז צוגעמאכט, אז מען דרייט זיך נישט דארטן.

א זיגל איז לכאורה אזוי ווי דער חותם של כהן גדול, מען לייגט עס אזוי ווי ... ס'איז דא אסאך חותמות. אין שקלים איז דא אסאך, אין די לעצטע פרק פון שקלים איז דא אסאך חותמות, אפילו גבאים פון די חותמות. רייט, אבער ס'זעט אויס אז א חותם מיינט... יא, עפעס וואס אויב מען ברעכט עס אויף וועט מען זען. ס'איז דא א וואקס, אזוי ווי א חותם פון א בריוו, אזא סארט זאך.

אקעי. שוין, וואס טוט מען מיט דעם אין די לשכה? זאגט ער, **ממלאין מכל השקלים שנתקבצו שם שלש קופות גדולות**. מ'מאכט דריי גרויסע קופות. **שיעור כל קופה**, ווי גרויס זענען די קופה? **כדי שתכיל תשע סאין**. מ'באדט זיך אין געלט.

דיסקוסיע: תשע סאין

Speaker 1: פון דא איז די משנה, יא?

Speaker 2: אה, ניין, נישט תשעה קבין, תשע סאין.

Speaker 1: תשע סאין, נישט פערציק סאה.

Speaker 2: יא, מ'פילט אן דריי קופות וואס זענען גרויס תשע סאין. איך ווייס נישט פונקטליך פארוואס חז"ל האבן געמאכט אזא עקזעקט שיעור, און נאכדעם זארגן זיי זיך פאר א שאר. אויב דו וועסט ארבעטן אמאל אין א באנק וועסטו וויסן פארוואס.

Speaker 1: אקעי.

Speaker 2: **והשאר מניחין אותו**... ניין, ס'זעט אויס אז ס'בלייבט איבער. דאס איז גענוג. דאס איז געווען גענוג. אמאל איז עס נישט גענוג.

אחת עשרה, אפשר... ווייל יענץ למעשה מישט זיך אויס, און די כהנים ברענגען וויפיל ס'קאסט. סאו, איי'ם נאט שור. אקעי.

אחת עשרה — מותר קרבנות נזיר

אחת עשרה, איז **למותר קרבנות נזיר**. די זעלבע זאך, איינער וואס האט אוועקגעלייגט געלט פאר א קרבן נזיר און ס'איז איבערגעבליבן.

שתיים עשרה — מותר אשם מצורע

שתיים עשרה, **למותר אשם מצורע**.

הלכה ב (המשך) — מותרות די 13 תיבות

ווער ס'האט מנדב געווען געלט פאר א עולת בהמה, ווייטער וועט ער טאקע נישט זייער עולת האב.

באופן, ס'איז דא אן אפשרען, מ'ויל קען מען אליין ברענגען און מ'ויל... קען מען ברענגען אן עולה און געבן די געלט פאר די עולה? יא. ער געט די געלט, און די קאר... נאכאמאל, אן עולה, געגעט, טוט דאך די בעליון גארנישט. פרעגסט פון די... די קארן נעמען עס. יא, איך ווייס נישט וואס איז געשען מיט די סמוך. מען גייט באלד אנקומען דארטן.

יא, זאגט דער רמב"ם, די אלע דרייצן פושקעס איז געשטאנען אינדרויסן וואס די פושקע איז, **ושם כל דבר שיהיו מעושיין בתוך התבה כתוב על התבה מחוץ**, ער איז געשטאנען אינדרויסן, ער זאל זיך נישט אויסמישן. א מענטש דארף דאך וויסן וואו צו לייגן זיין געלט.

יא, זאגט דער רמב"ם, **ותנאי בית דין**, איז דא א תנאי בית דין אז אפילו א מענטש האט אריינגעלייגט פאר איין צוועק, און ס'איז איבערגעבליבן. מ'האט שוין געברענגט גענוג און נאך עולת האף אדער וואסעווער ס'איז, און ס'איז איבערגעבליבן. איך מיי, אויב ברענגט מען עס פאר יעדער מענטש וואס האט אן עולת האף, ווייס איך נישט וויאזוי בלייבט עולת האף. מ'דארף ברענגען, ארויס וויפיל געלט ס'איז, אזויפיל מענטשן דארפן ברענגען עולת האף. אפשר מ'איז אויך געצילט ערגעץ וויפיל מענטשן ס'איז דא, איך ווייס נישט, ס'קען נישט זיין. אבער איבריגע געלט, אפשר פון די אנדערע זאכן.

איז דא א תנאי בית דין, אז הגם מ'האט מנדב געווען די געלט פאר איין צוועק, קען מען עס אבער עלערן. איך מיי דער פשט איז, עולת בהמה איז דאך די הייליגסטע, ווייל ס'גייט אינגאנצן לגבוה. מ'קען נישט נעמען עפעס און געבן אז כהנים זאלן עסן, ווייל אפשר איז עס געווען א העכערע, אבער עולת בהמה איז די העכסטע מדרגה, ס'איז קודש קדשים אינגאנצן לשמים.

וצא ללמוד, שכל המעות הנמצאות בשש התיבות האחרונות, אלע געלט וואס מ'טרעפט אין די לעצטע זעקס פון די דרייצן, **לעולת בהמה**. מיינט א נמצאות נאכדעם וואס מ'האט... די אלע מותרות, די אלע מותרות, די אלע מותרות וואס ס'איז דא אין ספאנדוז פון זיי. אוי, און פארדעם דארף מען א תנאי בית דין, ווייל דער מענטש האט דאך געזאמלט די געלט פאר א אשם, פאר א קן זב, איז אבער א תנאי בית דין אז די געלט קען גיין פאר עולת בהמה.

ווער? **לעולת בהמה ועורותיהם לכהנים כשאר כל העורות**. אזוי ווי ס'איז דא א דין, אלע קרבנות גייט דער אור דערפון פאר די בהמות, אויך דער... פאר די כהנים. פאר די כהנים, אויך די עורות הבהמות פון די סארט. ס'איז טאקע, הגם למשל ווען ער וואלט געברענגט די קני זבין זכות, וואלט נישט געווען דארטן קיין אור. אבער דער חלק פון די תנאי בית דין איז אז ער באקומט אלע דינים אורות בהמה, און קלארדינג די דין אז די אור גייט פאר די כהן.

כל המשולח בתיבה שלישית, אלע געלט פון די דריטע תיבה וואס דארט לייגט מען אריין איז געווען וואס שטייט תולת שני ועיונה, **הוא לקח ביי אים עופות**, און מען צוטיילט עס אין **האלב**. **חציון**, ער איז דאך האלב, יא? ווייל ס'איז אלע שני צוויי, איינס א עולה, און איינס א חטאת. אזוי קומט אויס פערפעקט, אז יעדער איינער באקומט פאר זיין זכות. **ושבראו בביאת איז כולן עולת האב**. שוין, זייער געזאגט דער רמב"ם ווייטער.

הלכה ג — שליחת שקלים למקדש, צירוף לזהב

Speaker 1: אקעי.

Speaker 2: והשאר, אויב בלייבט איבער, **מניחין אותו שם בלשכה...** ס'זעט אויס אז די קפידא איז... מ'לייגט נישט איר נאך א קופה. אויב ס'איז דא מער, לייגט מען עס אין די זייט פון די לשכה.

זאגט דער רמב"ם, **"וזה שבתוך הקופות הוא הנקרא תרומת הלשכה"**. די אלע געלט וואס ליגט אין די קופות, דאס איז וואס ווערט גערופן תרומת הלשכה, אז שפעטער ווען מ'וועט פון דארטן תורם זיין, וועט עס הייסן מ'מאכט די תרומת הלשכה. דאס איז די מיינונג, ווייל יעצט איז נאך נישט תרומה, מ'האט נאך נישט אראפגענומען. **"וזה שישאר שם יתר על מה שיש בקופות"**, דאס וואס בלייבט איבער, די געלט וואס מ'לייגט אין די לשכה אינדרויסן פון די קופות, דאס ווערט גערופן **שירי הלשכה**.

און די נפקא מינה וועלן מיר אונז לערנען שפעטער וואס מ'טוט מיט די תרומת הלשכה געלט און וואס מ'טוט מיט די שירי הלשכה געלט. זעט אויס אז דאס איז די ווארט, אז די תרומת הלשכה, דאס וואס גייט אין די ריזיגע קופות, דאס איז גענוג אויף א גאנץ יאר לויט וואטעווער חשבון, מער ווייניגער דארף עס זיין גענוג. נאכדעם בלייבט איבער, און מ'וועט שוין זען אז מ'טוט מיט דעם אנדערע זאכן, ווייל די עיקר שקלים, די קרבנות, מאכט מען פון די לשכה. און די שירי הלשכה איז אזוי ווי... זייער גוט, ס'איז דא א גרויסע ענין, אין יעדע קאמפיין בלייבט איבער שיריים. ס'דארף זיין גענוג אז ס'זאל זיין שיריים, און דאס נוצט מען שוין פאר די מער. ס'האט זיך אנגעהויבן שוין ביי די לוחות, **"פסולת לך"**, מ'טוט גוטע זאכן דערמיט, אבער ס'איז נישט דער עיקר צורך, ס'איז שוין די... יא, שוין.

מסתמא איז אויך די סדר האט אויך צו טון מיט ווי סאך אידן ס'איז דא. ווען כלל ישראל איז קליין, בלייבט נישט איבער אזויפיל פאר עקסטערע, מ'דארף דאך צוויי קרבנות א טאג. אקעי, איך ווייס נישט צו ס'איז א קרבן קארד, איך ווייס נישט גארנישט.

הלכה ה' — שלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה

זאגט דער רמב"ם ווייטער, **"שלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה"**. דריי מאל א יאר איז מען תורם, נעמט מען אראפ פון די געלט וואס ליגט אין די לשכה.

וועלכע דריי מאל א יאר? **"בראש חדש ניסן, ובראש חדש תשרי קודם יום טוב או אחריו"**. דאס הייסט, אדער ערב, מ'טוט עס נישט אויף ראש השנה, מ'טוט עס פאר ראש השנה אדער נאך ראש השנה. מ'מיינט בתחלה, אויב טוט מען עס אחריו איז נישט ראש חודש תשרי, איז עס דער צווייטער טאג אין תשרי? אנפאנג תשרי? איך הער. **"וקודם עצרת בחמשה עשר בו"**. ניין, אפשר קודם יום טוב מיינט נישט אויף יום טוב, ווייל מ'טוט דאך נישט אין ראש השנה. ס'מיינט צו זאגן אדער ערב ראש השנה אדער מוצאי ראש השנה, עפעס אזא זאך. אקעי. **"וקודם עצרת"**, ער טייטשט אזא זאך, **"בראש חדש תשרי"**. ווייל מ'טאר דאך נישט אין יום טוב, איז דאס א מוקצה. א מצוה איז גענוג א גרויסע מצוה אז מ'דארף אין יום טוב. אבער מ'טוט שוין אויף ראש השנה, יא. איז יא, אדער ערב ראש השנה אדער אביסל, אדער צום גדליה, וואטעווער. **קודם, עצרת בחמשה עשר, און פופצן טעג פאר...** בקיצור, פופצן טעג פאר יעדע יום טוב. דאס איז די נקודה.

ס'איז זייער אינטערעסאנט. אה, מ'טוט עס נישט לויט די... מ'טייטשט נישט לויט די לענג פון די יאר, ווייל ס'טייטשט אז די ערשטע צוויי זענען זייער נאנט אין צייט. פסח און עצרת איז זייער נאנט. I don't know. How it works? אקעי, מ'לייגט עס אריין נאכדעם אין קלענערע פושקע, סאו איך געס מ'געבט זיך אן עצה.

הלכה ו' — סדר התרומה

וויאזוי גייט די תרומה נושא? וויאזוי טוט מען עס? **אחד נכנס לפניו מן הלשכה**, איינער וואס מ'איז ממונה, איינער פון די גבאים, איינער פון די כהנים, אדער פון די וואס זענען ממונה, גייט אריין לפניו מן הלשכה, גייט אריין אין די לשכה, **והשומרים עומדים בחוץ**, מ'וואטשט פון דרויסן, יא,

ווייל מ'האט דאך יעצט צוברעכט מען דעם חותם, און מ'דארף עס א שמירה אז קיינער זאל נישט יעצט כאפן א געלעגנהייט.

דיסקוסיע: פארוואס גייט ער אריין אליין?

Speaker 1: אבער ער זאל נישט גיין פארנען?

Speaker 2: ניין, דער רמב"ם זאגט נישט אז מ'גייט אריין מיט וועט וואס האט נישט קיין... באלד גייט עס זאגן, אבער... ניין, דער שומרים האבן דאך יעצט מיינט פשוט אז קיינער זאל נישט דעמאלטס נוצן די געלעגנהייט. מ'עפנט דאך יעצט אויף די שליסלעך, מפתחות, חותמות. יא, ווען דער ברינגסטראק ברענגט געלט צו די באקעס,

הלכה ז' — דער סדר פון תרומת הלשכה: וויאזוי מ'נעמט ארויס פון די קופות

Speaker 1: ס'איז א פשוט'ע זאך. **ואומר להם, אתרום?** זאל איך תורם זיין? **והם אומרים לו,** טייטש ער טוט נישט אויף די אייגענע האנט. מ'ווייזט זייער קלאר אז ס'איז א דזשוינט פראדזשעקט. אז ס'איז אפיציעל, אז יעצט מעג מען. **והם אומרים לו, תרום, תרום, תרום, שלש פעמים.** יא, זיי זאגן אים, זיי תורם, נעם אראפ פון יענע געלט.

ואחר כך ממלא שלש קופות קטנות, כל קופה מהם מכילה שלש סאין, מאותן השלש קופות גדולות. ער נעמט פון די גרויסע, פון די דריי גרויסע. די קליינע איז דריי סאין, וואס איז א דריטל אזוי ווי די גרויסע. ער נעמט אראפ פון אלע דריי קופות, נעמט ער אראפ פון איטש וואן. ער זאגט נישט פון וועלכע ער זאגט, רייט? ער זאגט **מאותן השלש קופות גדולות**, אבער שפעטער זאגט ער יא עפעס מער א קלארע סדר. לאמיר זען.

ומוציאן לחוץ כדי להסתפק מהם עד שיכלו. ער נעמט ארויס די קופות קטנות, ער נעמט זיי ארויס פון דארטן. ס'איז נישט קלאר וואו ער נעמט זיי, אבער ער נעמט זיי צו די מענטשן וואס דילן מיט די עקטשועל סוחרים בהמות און די וואס נעמען קעיר פון דעם. די נעקסטע לעוועל כהנים וואס זענען יעצט די אפעסערס וואס נעמען קעיר פון דעם. **כדי להסתפק מהם,** צו נעמען פון דארטן **עד שיכלו**, ביז ס'ענדיגט זיך די קופה.

וחוזר וממלא את השלש קופות הקטנות מן השלש הגדולות פעם שניה קודם עצרת. טייטש, ער האט געזאגט דריי מאל א יאר טוט מען דעם סדר, **ומסתפקין מהן עד שיכלו.** **וחוזר וממלא אותן פעם שלישית מן השלש קופות הגדולות בתשרי, ונאכאמאל מסתפקין מהן עד שיכלו עד ראש חדש ניסן.** **ובראש חודש ניסן תורמין תרומה חדשה,** בראש חודש ניסן איז שוין די נייע יאר, נעמט מען פון די תרומה חדשה.

אויב ס'ענדיגט זיך די קופות גדולות פאר ניסן

וואס טוט זיך אויב **לא הספיקו להן השקלים לשלש קופות הגדולות?** ווען מ'גייט אריין, לאמיר זאגן, די דריטע מאל דארט אין תשרי, און מ'פילט אן די קופות קטנות, איז שוין נישט דא אין די קופות גדולות ארויסצונעמען צו די קופות קטנות. **כלו עד שלא הגיע ניסן,** אינמיטן חודש אדר איז שוין אויסגעגאנגען די פינף און תשרי. **חוזרין ותורמין,** גייט מען נאכאמאל אריין.

Speaker 2: יא, דו ביסט גערעכט, ווייל ס'שטייט **כלו עד שלא הגיע ניסן.** ווייל די לאנגע ווינטער איז דאך נישט די זעלבע אמאונט, ס'מאכט דאך אסאך סענס. אויב ס'איז געווען גענוג פאר... רייט.

Speaker 1: סאו, יא, איז אויב ס'איז נישט גענוג **עד שלא הגיע ניסן, חוזרין ותורמין משירי הלשכה,** גייט מען אריין נאכאמאל און מ'נעמט ארויס. דאסמאל האט מען דאך שוין אויסגעליידיגט די שלש קופות גדולות, יא, ווייל אין די קופות גדולות איז דא ניין סאה, און די קופות קטנות איז דריי סאה איטש. דריי מאל איז דאך שוין נישט דא. נעמט מען פון די שירי הלשכה, די וואס מ'האט געלייגט אין די לשכה און נישט אין די קופות.

הלכה ח' — סדר הסימון פון די קופות קטנות: א' ב' ג'

Speaker 1: שוין, זאגט דער רמב"ם ווייטער: **שלש קופות הקטנות שהיה תורם בהן ומוציאן לחוץ, כתוב עליהן א' ב' ג',** שטייט אויף דעם

יעדער איינער זאל זיין דער ערשטער? אבער איך זע אז אזוי קומט אויס. און מ'גייט עס זען.

מ'דארף אויך וויסן, למשל, ער האט פריער געזאגט אז ווען מ'ברענגט עס פון די ווייטע שטעט, לייגט מען עס אריין אין זהב, יא? סאו אין די פושקעס ליגט אויכעט א גרויסע מטבע של זהב, וואס נאכדעם נוצט מען עס ביי די קרבנות. נישט קלאר וואס... יא. שוין.

הלכה ט — לשם וועמען איז יעדע תרומה

Speaker 1: שוין. זאגט דער רמב"ם, ס'האט אויך א סדר. **שהיו תורמין שלש קופות אלו, תורמין את הראשונה לשם ארץ ישראל.** די חשוב'סטע איז די אידן וואס... האבן זיי זוכה געווען צו טון מצות ישוב ארץ ישראל, און מען איז תורם פאר זיי. **והשניה לשם הכרכים המוקפין לה ולשם כל ישראל** — די שטעט וואס זענען לעבן ארץ ישראל, די וואס וואוינען, איך ווייס נישט, אין קפריסין און אין סיריע, און פון גאנץ כלל ישראל. אבער ס'איז דאך **לשם כל ישראל**, ס'איז דאך שוין אינקלודעד אלע אידן. ווי? יא, יא, אבער ס'איז ספעציעל. איך מיינ אז ס'מאכט עפעס א ריעל דיפערענץ דאס. דאס איז מער אזוי ווי אן ענין פון כבוד, עפעס אזא דמיון. **והשלישית לשם בבל ולשם מדי ולשם המדינות הרחוקות,** און נאכאמאל **לשם שאר כל ישראל.** ס'הייסט די ערשטע איז נאר פאר ארץ ישראל. ס'איז א כבוד פאר ארץ ישראל אז מ'געבט די ערשטע פאר ארץ ישראל.

הסבר: פארוואס דריי תרומות?

איך פארשטיי וואס איך האב געזען אז רבי נאוויטש איז מסביר. בעצם, זיי האבן געלערנט טאקע פריער אז יעדער איינער דארף ברענגען זיינע שקלים אין ראש חודש אדר. אבער אין די ריעליטי איז, ס'שטייט אז פארוואס האט מען בכלל געמאכט די דריי תרומות אין די יאר? די ריזען פארוואס מ'האט בכלל געמאכט איז ווייל ס'איז דא אידן וואס וואוינען פון די ווייטנס. סאו איינער וואס וואוינט אין כרכים המוקפין לה, נעבן ארץ ישראל, זיינע שקלים קומען נאכאמאל ביז שבעות. נאכדעם איז דא איינער וואס וואוינט אין מדי, זיינע שקלים קומען נאכאמאל ביז סוכות. סאו מ'מאכט דריי תקופות אין די יאר תרומות, און מסתמא לייגט מען אריין די דריטע אין די דריטע תקופה. אפשר דאס איז די ריזען פון די פריערדיגע הלכה. סאו, מ'מאכט אים עקסטער, הגם אז יעדער איינער איז מחויב, אבער פראקטיש קומט נישט אן.

Speaker 2: ס'איז דאך נישט עקזעקט אזוי, ווייל ס'האט דאך צו טון, אויב וואוינען אכצוג פראצענט אידן אין ארץ ישראל, ווערט דאך אנגעפילט אלע דריי פון ארץ ישראל. און אויך פון ווייטע פלעצער ברענגט מען דאך אויך זהב, יא? פון נאנט ברענגט מען שקלים. און נישט נאר דעם, איז אויך אלעמאל תורם פון אלע.

Speaker 1: אבער די ווארט איז אז מ'מאכט א זכר. די דריי איז לזכר, לשם יעדע פון די דריי גרופעס וואס האבן זיך זייער אייגענע ריזען. איך מיינ די מער זאך דא איז אז מ'לאזט עס נישט פאר וויאזוי ס'ארבעט רענדאמלי, פראקטיש. ס'האט א ריטשועל, ס'האט א עבודה, ס'איז א חלק פון די עבודה אז מ'טוט עס מיט א סארט צורה, אזויווי אלעס אין די עבודה האט א סארט צורה. אבער די אלע זאכן האבן א מינינג. ס'איז נישט למעשה, ווי דו האסט געזאגט, ס'איז נישט למעשה די ערשטע תקופה קומט נאר פון דעם. יעדער איינער איז אמת'דיג פון יעדן איינעם. אבער ס'איז דא א מינינג, מ'וויל ווייזן אז יעדער איד וואס וואוינט פון די ווייטנס, און אפילו א איד וואס וואוינט פון די ווייטנס, און מ'האט דאך ספעשל געמאכט א תרומה אז מ'געבט קרבנות פאר דיר. ס'איז ענין פון כבודם, יא.

הלכה י — כוונת התורם: אויף אלע שקלים

Speaker 1: שוין, זאגט דער רמב"ם ווייטער, **כשיהא תורם... מתכוין לתרום על הגבוי שיש בלשכה.** ווען מ'איז תורם פון די פושקע, נעמט מען אראפ אויף אלעס וואס מ'האט שוין גובה געווען וואס ליגט אין די לשכה, און איבעראל אין די לשכה, אפילו אויף די שירי הלשכה, דאס וואס מ'גייט ערשט נעמען סוף ווינטער.

אויפגעצייכנט די ערשטע אלף בית גימל. אין די משנה שטייט צוויי גרסאות, דער תנא קמא זאגט אלף בית גימל, און רבי ישמעאל זאגט ניין, ס'שטייט בלשון יוני, אלפא ביתא גמלא. אבער ס'זעט אויס דער רמב"ם פסק'נט ווי די אלף בית גימל.

כדי שיסתפקו מן הראשונה, אז ס'זאל זיין מיט א סדר, מ'זאל קודם אויסנוצן די גאנצע ערשטע ביז ס'ווערט אויסגענוצט, **ואחר כך מסתפקין מן השניה, ואחר כך מסתפקין מן השלישית.** ס'איז נישט רענדאם, נאר דאס האט אויך א סדר.

סדר הארויסנעמען פון די קופות גדולות — מיט מטפחת

און דא זאגט דער רמב"ם אן אינטערעסאנטע סדר וויאזוי מ'ווייטט פון וואו מ'האט גענומען די לעצטע מאל. **ותורם ראשונה עם הקופה האחת הגדולה,** מיר האבן פריער געלערנט אז מ'נעמט פון די דריי קופות, אבער ס'איז נישט סתם אז מ'נעמט פון אלע דריי. דא זאגט ער די סדר וויאזוי מ'נעמט. ווען מ'גייט אריין מיט די קליינע קופות צו נעמען פון די גרויסע קופות, איז אזוי: **ותורם ראשונה עם הקופה האחת הגדולה, במטפחת,** נעמט מען קודם פון די ערשטע גרויסע קופה. **ומכפה אותה הגדולה במטפחת,** ווען מ'ענדיגט, נעמט מען עס ארום מיט א מטפחת, מיט א טיכל, א שטיקל סחורה, אז מ'האט שוין פון דא ארויסגענומען.

און נאכדעם די צווייטע פושקע נעמט מען ארויס פון די צווייטע קופה גדולה, און מ'נעמט עס, **מכפה אותה במטפחת,** מ'נעמט יענץ ארום מיט א מטפחת. און מ'נעמט די דריטע נעמט מען ארויס פון **הקופה הגדולה השלישית, ואינו מכפה אותה,** מ'נעמט עס נישט ארום, **כדי שיהא ניכר שבה נתנו קרש ובעשיהם,** מ'זאל זען וועלכע איז געווען די דריטע. אין די היכל, אין די לשכה איז נישט געשטאנען אויף די אלע א' ב' ג', נאר אויף די קטנות איז געשטאנען א' ב' ג'. סאו דאס איז געווען די סימן אז מ'זאל געדענקען אז דאס איז געווען די דריטע. ס'שטייט אז פון דארט האט מען שוין ארויסגענומען א דריטל, אזוי ווייטט מען פון וואו צו נעמען די נעקסטע מאל.

און די נעקסטע מאל ווען מ'קומט אריין, **ויאספו ממנו בתחילה פעם שניה,** ווען מ'קומט אריין פאר שבעות, נעמט מען פון די גדולה וואס איז נאך אפן, וואס מ'האט שוין ארויסגענומען א דריטל, און מ'גייט יעצט די פארקערטע סדר, מ'נעמט ארויס פון די דריטע, און נאכדעם דעקט מען עס צו, **ותורם השניה מן הגדולה שתרם ממנה בראשונה תחלה מכפה אותה, ותורם השלישית מן הגדולה שמיכולה,** אז מ'גייט צו די וואס איז געווען די פריערדיגע מאל די ערשטע. און יעצט לאזט מען יענץ עקספאזד, **כדי שיאספו ממנו בתחילה פעם שלישית כשיכנס בתשרי, עד שנמצא, ס'קומט אויס אז מ'נעמט ארויס פון אלע דריטן, מכל אחת ואחת מן הגדולות.**

דיסקוסיע: פארוואס דער סדר?

פארוואס דער סדר ווייס איך נישט. ס'איז דא דא מחלוקת צווישן דער רמב"ם און ר' עובדיה מברטנורא פונקטליך וויאזוי דער סדר, וויאזוי מ'דעקט עס צו. איז דא מחלוקת אויך, עפעס איז נישט קלאר וואס איז. נישט קלאר פאר מיר וואס דער ענין איז. פארוואס? מ'קען עפעס אויסלייגן אינגאנצן די ערשטע קופה.

ס'איז דא די ענין אז דאס איז אן ענין אז אלע שטעט פון כלל ישראל, מ'וויל נישט אזוי ווי אז די... די מחצית השקל איז דאך דער ענין פון אחדות. יא, אונז גייען שוין זען איין מינוט. אבער די פוינט איז, ס'זעט נאך אויס אז די עיקר סדר איז אז יעדער איינס באקומט די ערשטע, רייט? דאס הייסט, דער ניסן איז נאמבער וואן דער ערשטער, און עצרת איז דער דריטער, און נאכדעם איז דער צווייטער. סאו יעדער איינער איז זוכה צו זיין די ערשטע איינמאל. אזוי זעט אויס, קומט אויס דער חשבון. וואס איז דער ענין?

Speaker 2: אבער ס'ליגט אין די גרויסע פושקעס, ס'ליגט דאך נישט לויט וואו...

Speaker 1: אקעי, יעצט פרעגסטו וואס מ'האט עס קודם צוזאמגעלייגט? יעצט פרעגסטו א גוטע קשיא, וואס איז דער פוינקט אז

תירוץ: די פסיכאלאגיע פון נארישע מענטשן

אבער ס'קען זיין אז דאס האט אויך צוטון מיט דעם, די נארישע מענטשן וואס וועלן אייביג חושד זיין ווייסן נישט פונקטליך די דיינעמיקס פון געלט. זיי וועלן טרעפן איין קרבן, דער מענטש וואס מ'ווייסט אז ער איז דער תורם, וואס ער איז געווענליך נאך די שוואכסטע אמאנט פון געלט.

איך זאג דיר א פראקטישע זאך, דער וואס דיעלט מיט די סוחרים בהמות, ער האט אסאך מער אפארטוניטיס, ווייל ער האט דאך נישט די גאנצע ריטשועל. ביי אים איז עס... אבער ער שטייט נישט ביי טויזנט ביליאן דאלער. אה, ס'איז דאך אזוי ווי איך זאג, מענטשן זענען די וויזשועל פון דעם וואס שטייט ביי די גרויסע פיילס. יא, אמת. אה, ס'קען זיין דעמאלטס איז טאקע, ער וועט קענען פאר א ביליאן דאלער. דער צווייטער קען גנב'ענען צען דאלער א טאג. אקעי, נו, ער האט גע'גנב'עט צען דאלער א טאג.

דער רמב"ם ווייטער: מדברים היו עמו

זאגט דער רמב"ם ווייטער: **מדברים היו עמו משעה שיכנס עד שעה שיצא, כדי שלא יתן לתוך פיו.** ער קען דאך נאך אלץ לייגן געלט אין זיין מויל.

זאגט דער רמב"ם: **אף על פי שנוזהרים כל כך,** אפילו מ'האט די אלע חשדות, אפילו מ'האט די אלע זהירות'ן, אבער דאך, **עני, איינער וואס איז אן ארימאן, או מי שהוא נבהל להון,** איינער וואס איז זייער דעספערעט פאר געלט – ס'קען זיין צוויי סיבות וואס וועלן זיך, איינס וועגן מ'איז עני, אדער איינס וואס וועלן זייער קארג, מ'האט ליב געלט. ס'איז דא אזעלכע מענטשן וואס ער איז דאך א חסר הגביר – **לא יתרום, ער זאל נישט זיין דער וואס איז תורם, מפני החשד, שנאמר "והייתם נקיים מה' ומישראל".**

זעט מען אז מ'דארף זיין ריין פון די אידן. דו קענסט דאך זאגן, ווער האט זיי געבעטן זיין משוגעים און טראכטן די אלע מיני פאני חשבונות? אבער "והייתם נקיים" זאגט אז... יא.

דער מקור: "והייתם נקיים מה' ומישראל"

עס שטייט ביי משה רבינו ביי די בני גד ובני ראובן, אינטערעסאנט. יא. דארט מיינט עס אז זיי זענען טאקע געווען מחויב פאר די אידן עפעס. אבער די דרשה, יא, איך זאג ס'איז א דרש, איך דערמאן נאך דעם עולם אז ס'איז דא א פשט פון יענע פסוק, וואס בני גד ובני ראובן האבן צוגעזאגט סיי פאר'ן אייבערשטן און סיי פאר... איך מיינן אז ס'איז א שבועה לה', און ס'איז א שבועה, א תנאי, א וואטעווער זיי האבן געמאכט. יא, דארט מיינט עס אז אידן זאלן נישט האבן קיין טענות אויף ענק. רייט.

אבער די גמרא לערנט אז אמאל האבן די אידן סתם טענות, אן דעם וואס דער אייבערשטער האט טענות, איז אפילו נישט גערעכט. מכל זה דארף מען מאכן זיכער. אבער דארטן איז אויך דא עפעס אן ענין אז בעצם זענען זיי נישט געווען מחויב, יא, ווייל זיי האבן זיך שוין מתנחל געווען. אבער דאך שטייט אז משה האט געהאט א טענה'ס. יא.

אקעי. לאמיר געענדיגט דעם פרק. איך מיינן אז מיר קענען טון נאך א פרק, ניין?

און נישט נאר דאס, נאר אפילו ווייל הגבאי האט אין זין אז איך נעם יעצט אראפ אויך פון אלע אידן וואס האבן שוין געגעבן פאר אלע גבאים אין אלע לענדער אהין, **שעדיין לא הגיעו ללשכה, ועל עתידי גבייה.** און וועגן דעם שטימט אז מ'געבט פאר פאר א יאר, יא? מ'האט א פושקע פון די פארירעריגע, ווייל מ'האט אין זין ווייל **לעתיד ליגבות. כדי שיהיו אלו השקלים שהוציא להסתפק מהם כפרה על כל ישראל.** אונז ווילן דאך אז די אלע תמידים, די אלע קרבנות וואס מ'נעמט, זאל זיין א כפרה אויף אלע אידן, און מ'טוט עס לזכותם, **כאילו הגיעו כל שקלים ללשכה ונתרמה מהם תרומה זו.**

הלכה יא — דינים פון דעם תורם'ס קליידונג

Speaker 1: זאגט דער רמב"ם ווייטער נאך א הלכה, דאס איז א הלכה פון מדות טובות אזוי צו זאגן. **כשיכנס התורם לתרום,** דער גבאי וואס גייט אריין צו תורם זיין, **לא יכנס בבגד שאפשר להחביא בו כסף,** ער זאל נישט אריינגיין מיט א בגד וואס מ'קען דארטן באהאלטן געלט, **ולא במנעל ולא בסנדל,** ער זאל נישט אריינגיין מיט קיין שיד וואס מ'קען דארטן פארשטעקן געלט, **ולא בתפילין,** נישט מיט תפילין, מ'קען אריינלייגן מטבעות צווישן די... מ'רעדט דא אויך אז די תפילין פלעגט זיין ווייעך, ס'איז נישט געווען אזא הארטע באקס אזויווי אונזערס, **ולא בקמיע.** פארוואס? **שמא יחשדו אותו העם ויאמרו החביא ממון הלשכה תחתיו כשתרם.** אפשר אונטער די תפילין קען מען אריינלייגן.

ס'שטייט אין די משנה, **שמא יעני,** טאמער וואטעווער א מענטש טוט, טרעפט מען א וועג. ער ווערט ארימאן, זאגט מען, זעסט, ער האט גע'גנב'עט פון די לשכה, זיין עונש איז געווען געווארן ארימאן. ער ווערט רייך, זאגט ער, איך ווייס ווי ער איז געווארן רייך.

תפילין וקמיע — פארוואס מ'האט זיי נישט ערלויבט

מ'זעט דא אויך אז די תפילין פלעגט זיין ווייעך, ס'איז נישט געווען אזא הארטע באקס אזוי ווי אונזערס.

ולא בקמיע, פארוואס? **שמא יחשדוהו העם ויאמרו החביא ממון הלשכה תחתיו כשתרמה.** אפשר אונטער די תפילין קען מען אריינלייגן. אונטער די תפילין קען זיין. רייט.

די משנה'ס באשרייבונג פון חשד

ס'שטייט אין די משנה, שמא יעני, וואטעווער א מענטש טוט, טרעפט מען אוועק. ער ווערט ארימאן, זאגט מען, "זעסטו, ער האט גע'גנב'עט פון די לשכה, זיין עונש איז געווען ער איז געווארן אן ארימאן." ער ווערט רייך, זאגט ער, "אה, איך ווייס פון וואו ער איז געווארן רייך." בקיצור, מ'דארף מאכן זיכער אז ס'איז נישטא קיין וועג אז מ'זאל מיך חשד זיין. זייער גוט. יא.

קשיא: פארוואס נאר דער תורם? — די דיינעמיקס פון חשד

ס'איז אינטערעסאנט, פארוואס זארגט מען זיך אזוי שטארק פאר די איין מענטש וואס גייט אריין אין די לשכה? אלע גבאים קענען פונקט אזוי נעמען, אלע לענדלער, ווייל זיי ברענגען די צוגעמאכטע קופות. און ווייטער, נאך די לשכה גייט דאך צו די לשכה וואס מ'קויפט דארטן קרבנות, קען מען דאך גנב'ענען ביי יענע לשכה. ס'איז זייער אינטערעסאנט אז פונקט דער מענטש וואס איז באקאנט, אויף אים איז מען חושד. זעט מען אז דא איז געווען דער עיקר.